

**A Budapesti Békéltető Testület 3/2018. számú
ajánlása a használtautó-vásárláskor tanúsítandó
fogyasztói és vállalkozói magatartásról**

I. Ajánlás a fogyasztók számára

1. Különösen fontos a tudatos, megfontolt döntés a használt személygépkocsik vásárlásakor! Gyakran előfordul, hogy egy-egy vásárlásra azért szánjuk el magunkat, mert a csábító ajánlatot olyan kedvezőnek tartjuk, hogy nem akarjuk elszalasztani a lehetőséget. Egy autó vásárlásánál azonban soha ne döntsünk hirtelen ötlettől vezérelve! Gondoljuk át milyen célra vásároljuk a gépkocsit, hogyan fogjuk azt használni! Fontos szempont lehet például az üzemanyag-fogyasztás, de nem biztos, hogy egy kis autó megfelel a hétfégi vidéki családi kirándulásokhoz. Hosszabb utazások esetén a vezető és az utasok kényelme is szempont lehet.

Ha kiválasztottuk, hogy milyen gépkocsit szeretnénk, vessük össze a lehetőségeket a költségvetésünkkel. Igaz, hogy sok esetben a használt gépkocsik vásárlásához is felvehető hitel, azonban azt is vissza kell fizetni, továbbá a jármű fenntartásának is vannak állandó költségei. A megfontolt és lehetőségeinket számba vevő hitelfelvétel ebben az esetben is fontos.

Ne feledkezzünk meg arról sem, hogy lehet viszonylag olcsón kapni idősebb korú használt autót, de a javításhoz szükséges új alkatrészek nem a használt gépkocsi árához, hanem annak újkori értékéhez igazodnak. Így egy-egy jelentősebb alkatrész meghibásodása és cseréje akár az olcsón beszerzett gépkocsi árának jelentős részét is kiteheti.

2. Tájékozódjunk részletesen az igényeinknek megfelelő gépkocsik kínálatáról! Miután felmértük az igényeinket és a lehetőségeinket, tájékozódjunk a kínálatról. Erre számtalan lehetőség kínálkozik, kezdve a különböző hirdetésektől a speciális, használtautós keresőoldalakon keresztül a személyes tájékozódásig, a használtautó kereskedésekben. A tájékozódás első lépéseként számba vehetjük a nekünk megfelelő kínálatot, szükség szerint módosítva és összehangba hozva az eredeti szándékunkat a piaci lehetőségekkel.

És még mindig nem a vásárlás következik. Ha megvan a favorizált típus, érdemes még a vásárlás előtt utánanézni, hogy van-e az adott szériának valamilyen típushibája. Ilyenkor jól jön egy ismerős szakember, de különböző weboldalakon is hozzá lehet jutni speciális információkhoz. Ezt azért is célszerű, megtenni, mert célirányosabban lehet nézni a kiválasztott gépkocsi esetén az esetleg jellemző hibákat.

3. Körültekintően járjunk el a szerződés megkötése előtt és legyünk tisztában azzal, ki adja el nekünk a kiválasztott járművet! Ha már megtaláltuk a kiszemelt autót, tisztáznunk kell, hogy ki az eladó. Előfordulhat, hogy a gépkocsit nem a tulajdonos értékesíti, hanem bizományos. A bizományos szerződés alapján a bizományos a megbízó javára, a saját nevében köti meg az adásvételi szerződést. A bizományos akkor áll helyt mindazoknak a kötelezettségeknek a teljesítéséért, amelyek a vele szerződő felet a szerződés folytán terhelik, ha ezt kifejezetten elvállalta. Ilyenkor az eladó helyett a kereskedő (bizományos) köteles helytállni, tehát amennyiben a vevő jogosan reklamál a hibás teljesítés miatt, azért a bizományos kereskedő a felelős. Azonban gyakran a kereskedő és az eladó között „közvetítói-megbízási” szerződés jön létre, ebben az esetben viszont a jármű esetleges hibáiért az eladó felel.

Legyünk tisztában azzal, hogy amennyiben valaki úgy ad el egy gépkocsit, hogy a kereskedőnél aláír egy **biankó adásvételi szerződést**, amelynek a másik rubrikájába a majdani vevő írja be a saját adatait, akkor **jellemzően a vevő a tényleges eladóval – azaz a korábbi tulajdonossal – nem találkozik**, de vele szemben érvényesítheti esetleges szavatossági igényét. Már amennyiben tudja. Mert nem ritkán külföldi a megbízó, azaz az eladó, különösen külföldről behozott, de Magyarországon értékesített gépkocsik esetén.

Az **eladó kilétének tisztázása** az esetleges **későbbi jogérvényesítés szempontjából is fontos**. Ha a szerződésben **eladóként a kereskedő** szerepel, a vásárló a minden megyében megtalálható **békéltető testületek ingyenes eljárását** is igénybe veheti a felek közötti esetleges jogvitában, míg **magánszemélyek közötti** vagy autókereskedésen kívüli ügyletek esetén nem lehet élni az említett ingyenes jogorvoslati lehetőséggel, **csak más jogi – többnyire polgári peres – eljárással**.

Az eladó kilétének tisztázása után az eladótól vagy megbízottjától célszerű még a gépkocsi meg szemlélése előtt **megtudni** a következőket:

- Az autóhoz van-e **törzskönyv**, esetleg vezetett **szervizkönyv**
- Az autó újonnan **mikor és hol lett forgalomba helyezve**
- Az autó az adásvétel idejét közvetlenül megelőzően **ki van-e vonva, vagy ki volt-e vonva a forgalomból**
- A **kilométeróra állása**, illetve az adatok szerint a jármű által megtett kilométerek száma
- **Milyen hibái vannak** az autónak
- Van-e a gépkocsi állapotáról készült ún. „**Állapotlap**” és azt ki készítette

A fenti kérdésekre kapott válaszok alapján ismét mérlegelnünk kell, fenntartjuk-e a választott járműre a vételi szándékunkat. A gépjárművet csak a tulajdonostól lehet megvásárolni, tehát ha nincs törzskönyv, a tulajdonjog igazolása más módon lényeges. Ha a magyarországi **forgalomba helyezés éve több évvel eltér a jármű gyártási évétől**, akkor feltételezhető, hogy első ízben külföldön forgalomba helyezett gépkocsiról van szó. Ha az autó a vásárlást megelőzően **ki volt vonva a forgalomból, a gépjárműadót az adott évre időarányosan** a vásárlónak kell majd megfizetnie, míg ellenkező esetben annak, aki a tárgyév első napján volt a jármű üzembentartója, ennek hiányában pedig tulajdonosa.

A **gépkocsi kilométer teljesítménye** utalhat az elhasználódás mértékére. Sajnos **előfordul**, hogy az eladó által közölt adatok utóbb **megkérdőjelezhetők**. Azaz a kilométeróra nem az addig megtett távolságot mutatja, hanem egy olyan értéket, amely a járművet eladhatóvá teszi. Nem árt tudni, hogy 2015. augusztus 24-én bevezetésre került a **Gépjárműadat-lekérdező szolgáltatás, amely lehetővé teszi, hogy a Belügyminisztérium nyilvántartásából** ügyfélkapus regisztrációt követően csekély szolgáltatási díj ellenében a rendszám alapján megtudjuk a megvásárolni szándékozott autó vagy autók hatóságilag nyilvántartott adatait, ezek között például az összes, az adott gépjárműre vonatkozóan rögzített kilométeróra-állást és a rögzítések időpontját, az esetleges körözés tényét, de a forgalmazási korlátozás tényét is.

Általánosságban is igaz, hogy **a megfelelő állapotlap nélkül történő gépkocsivásárlás jelentős kockázatokat rejt**, a szavatossági igények érvényesítését igencsak megnehezíti.

4. A kiválasztott gépkocsit alaposan vizsgáljuk át, különösen az un. látható hibákat vegyük számba! Amennyiben előzetesen mindent rendben találtunk, következhet a nagy pillanat, az áhított jármű szemrevételezése, kipróbálása.

A szemrevételezést **mindenképpen alaposan, lehetőleg jó látási viszonyok között végezzük** el. Fontos tudni, hogy a jogszabályok és a bírói gyakorlat alapján **azokért a hibákért, amelyeket a vevő az adásvétel során felismert, illetve kellő körültekintés mellett felismerhetett volna, nem lehet szavatossági igényt érvényesíteni.** A jármű átvizsgálásához ilyenkor segítség a megfelelően kiállított „**Állapotlap**”, ha nincs ilyen dokumentum, akkor magunk is készíthetünk hasonlót, de a **hitelességéhez szükséges, hogy az abban tett megállapításokat az eladó és a vevő is elismerje.**

A fényezést elemről elemre haladva gondosan több szögből vegyük szemügyre, hogy az apróbb horpadásokat, karcokat esetleg korrózióra utaló jeleket kellő eredményességgel észlelhessük. Újrafényezett elemekre utal, ha a színárnyalat vagy fényesség tekintetében az elem a többi hasonló színűtől eltér. Ebben az esetben a jármű előéletére vonatkozóan „sérülésmentes” állítást kezeljük kellő fenntartással. Célszerű, ha a **fényezés rétegvastagságát is ellenőrizzük** vagy ellenőriztetjük, így szintén kiszűrhetők az esetleges korábbi javítások.

Egy-egy sérülés kijavítása – ha az szakszerűen történt – általában nem befolyásolja a jármű használhatóságát, de vannak olyan **hibák, amelyek jelentősen kihatnak a jármű használhatóságára.** Ilyen például az **elázás**, amikor a jármű pl. vízbe esett vagy rendszeresen beázott, az utastérbe nagy mennyiségű víz került. Egy **jelentős ütközés** során olyan gyűrődések keletkezhetnek a jármű teherhordó elemein, amelyek általában sosem tűntethetők el teljesen. Ha erre utaló nyomokat találunk, szintén meggondolandó az adott gépkocsi megvásárlása. Sok esetben **romokból újraépített gépkocsikkal** is lehet találkozni a piacon, **árulkodó jel lehet a nem eredeti alváz, illetve motorszám.** Nem biztos, hogy a javítás során a jármű eredeti állapotát sikerült reprodukálni.

Szenteljünk időt a jármű **motorterének alapos átvizsgálására** is. Frissen mosott motornál is keressük az esetleges olajiszap lerakódásra, olajfolyásra utaló jeleket. Ha ilyen látunk, számíthatunk arra, hogy komolyabb javításra lesz szükség.

Nem szabad elhanyagolni a jármű **alsó részének** átvizsgálását sem. Ha másként nem, szükség esetén egy zseblámpa és **tükör segítségével** meggyőződhetünk a kipufogórendszer állapotáról, illetve az esetleges más hiányosságokról.

A próbaút fontos része a vásárlásnak. Nem mindig van lehetősége a vásárlónak saját magának vezetnie a gépkocsit, különösen nem közúti forgalomban, tehát a próbaút csak éppen a legfontosabb menettulajdonságok felmérésére elegendő. De ekkor is **felfigyelhetünk** rendellenességekre, **szokatlan zajokra.**

Nem lehet eléggé hangsúlyozni a jármű állapota megfelelő felmérésének szükségességét és annak jelentőségét a későbbi esetleges jogérvényesítés során.

A következőkes bírói gyakorlat szerint a **felismerhető hibák** körébe tartoznak azok, amelyeket a jogosultnak a kötelezett **tájékoztatása**, a szerződéskötés körülményei, illetőleg a dolog **életkora, állapota és használtsági foka alapján** egyébként **számításba kell vennie.**

Ennek alapján **felismerhető hibának számíthatnak** azok a hibák is, amelyek fennállása, illetve jelentkezése ugyan ténylegesen nem volt ismert, de a **szerződéskötéskor alappal feltételezhetőek, előre láthatóak.** Ilyenek lehetnek az ún. kopó, forgó alkatrészek. Azonban, amennyiben az eladó kifejezetten azt állítja, hogy azt nemrég cserélték, a vevőnek nem kell az alkatrész hibájára számítania.

Lehetőség szerint még az adás-vételi **szerződés megkötése előtt vizsgáltsuk át a gépkocsit szakszervizben**, a vizsgálat eredményéről kérjünk dokumentációt. Különösen fontos annak, aki nem rendelkezik kellő szakértelemmel, mert így a látottakon kívül a gépjármű egyéb hibáira is fény derülhet. A gépkocsi állapotának megfelelő dokumentálása az eladó érdeke is, mert így elkerülhetők a viták egy esetleges jármű meghibásodást követően.

Fontos a **tartozékok meglétének ellenőrzése is**, így különösen a gépkocsi eredeti két kulcsának megléte. Hiánya esetén zárcsere szükségessége merülhet fel.

5. Az adásvételi szerződés tartalma lényeges, ne elégedjünk meg az autó állapotát nem részletesen tartalmazó megállapításokkal, a szavatossági igény lehetőségének korlátozásával! Ha minden rendben volt az okmányokkal és az autóval, következhet az adásvételi szerződés megírása. Ennek az okiratnak **a tartalmára a jogszabályok meghatározott feltételeket írnak elő**. A megfelelően kitöltött szerződés **bizonyító erővel igazolja, hogy megtörtént a tulajdonosváltás, rögzítve annak időpontját is**. Adásvételi szerződésmintából számtalan található a neten és a Kormányhivatal oldaláról is letölthető, de természetesen, amennyiben kereskedéstől vásárolunk, többnyire a kereskedő rendelkezik a megfelelő szerződéssel. Ebből összesen **legalább négy példányt kell készíteni, az eladóé és a vevőé is két-két példányt**, az okmányirodában elvesznek a felektől egyet-egyet.

Semmi esetre se célszerű megkötni olyan adásvételi szerződést, amelyben a következő kitételek is szerepelnek:

„Az eladó a vevőt a gépkocsi műszaki állapotáról, (esetleges) sérüléseiről részletesen tájékoztatta, aki ezt tudomásul vette.”

„ Az eladó kijelenti, hogy a gépkocsi jövőben előforduló hibáiért szavatosságot nem vállal.”

„A gépkocsi vételárát felek az eladó által ismertetett hibák és a gépkocsi állapota alapján állapították meg a fent összegben, ezért az eladó a szavatossági felelősségét kizárja, vevő ezt tudomásul veszi.”

Az ilyen feltételek **megnehezítik a vásárló számára a szavatossági jogok érvényesítését**, az eladó ugyanis egy jogvita esetén arra hivatkozhat, hogy a vevő a hibát ismerve vásárolta meg a gépkocsit.

Az **eredetvizsgálatot** a vevőnek kell a gépkocsi átírása előtt elvégeztetnie. Amennyiben az eredetvizsgálatra nem kerül sor az adás-vételi szerződés megkötése előtt, **célszerű a szerződésben kikötni, hogy a vevő elállhat a szerződéstől, ha a gépkocsi az eredetvizsgálaton nem felel meg**.

6. A megvásárolt gépkocsira és a nevünkre (üzembentartó nevére) szóló kötelező biztosítással kell rendelkezni, mielőtt a járművel a közúti forgalomban részt szeretnénk venni! Az adásvételi szerződés megkötését követő lépés a **kötelező biztosítás megkötése**. A **korábbi tulajdonos (üzembentartó) biztosítása megszűnik az adásvétellel egyidejűleg**. A **vevőnek kell rendelkeznie a kötelező gépjármű- felelősségbiztosítással**, ennek elmulasztása esetén jobb esetben fedezetlenségi díjat számolhat fel a biztosító, de akár egy kisebb koccanás után is nagyobb kellemetlenségekkel és anyagi konzekvenciákkal kell számolni.

7. A lehető legkorábbi alkalommal keressük fel a gépjármű típusához értő szakszervizt! Autó a tulajdonunkban, okmányok rendben, jöhet az első szerviz. Ennek keretében többnyire **célszerű egyes műveleteket elvégeztetni**, mint pl. a motorolaj, a fékfolyadék és a szűrők cseréje. **Elengedhetetlen** azonban az **állapotfelmérés** annak érdekében, hogy ellenőrizni tudjuk, helyesen jártunk-e el a gépkocsi kiválasztásakor, **nincs-e olyan ok, ami miatt mielőbbi cselekvésre van szükség.** Ne feltétlenül arra gondoljunk, hogy az eladóhoz megyünk reklamálni és tőle kérjük az esetleges javítás költségét, hanem **saját biztonságunk és mások biztonsága érdekében** is fel kell mérnünk a jármű műszaki állapotát, azt, hogy milyen javításokra van, illetve lesz szükség.

Ha jótanácsaink ellenére mégsem sikerült megfelelően a vásárlás és a jogvitát sem sikerült rendezni a kereskedővel, forduljon a békéltető testülethez.

II. Ajánlás a használtautót értékesítők számára

1. Készüljenek fel az értékesítésre úgy a gépkocsi műszaki állapotát illetően, mint az egyéb dokumentációk rendelkezésre állása tekintetében. A kereskedő – amennyiben tovább-értékesítésre vesz át autót – az eredeti tulajdonostól tájékozódjon részletesen a gépkocsi állapotát és jellemzőit illetően. Ne feledje, hogy amennyiben ő lesz az eladó a vevő vele szemben fogja érvényesíteni a szavatossági jogait az olyan hibák tekintetében, amelyeket az adás-vétel során nem ismert.

2. Készítsenek részletes állapotlapot, amely majd az adás-vételi szerződésnek is melléklete lehet a gépkocsi átadáskori állapotát illetően!

3. Amennyiben a vásárló igényli, tegyék lehetővé számára a szakszervizben történő előzetes átvizsgálást akár úgy, hogy az eladó is jelen van és közösen nézik át a gépkocsit!

4. Részletesen tájékoztassák a vásárlót a kiválasztott gépkocsi állapotáról, jellemzőiről!

5. Mellőzzék az adás-vételi szerződésben az olyan feltételeket, amelyek a törvényben biztosított fogyasztói jogokkal ellentétesek, ezek a feltételek ugyanis, mint jogszabályba ütközők semmissek!

6. Szükség esetén nyújtsanak segítséget a vásárlónak a biztosítási szerződés megkötésében, hívják fel a figyelmet arra, hogy új, a vásárló által kötött kötelező felelősségbiztosítás nélkül a megvásárolt gépkocsival nem vehet részt a közúti forgalomban!

7. Tájékoztassák a vásárlókat a gépkocsi átírásához szükséges további teendőiről (eredetvizsgálat szükségessége, illeték fizetés stb.)!

8. Tájékoztassák a fogyasztót, hogy szavatossági jogait hogyan érvényesítheti!

Indokolás az ajánlásokhoz:

I. A statisztikai adatok szerint a hazai személygépkocsi állomány összetétele 2018-ban jelentősen változott. Az első félévben nagyjából 70 ezer új autót helyeztek forgalomba, és szintén bővült az import használt autók behozatala is. Az új autók egy része a régi jármű cseréjét szolgálta, így nem véletlen, hogy új csúcsot ért el a hazai használtautó-piac. Minden jel arra utal, hogy a tavalyi 700 ezres számot meghaladóan cserélnek gazdát a hazai használt

személygépkocsik. A vásárlás számtalan buktatót is rejthet magában, ezért célszerű itt is a fogyasztói tudatosság, a körültekintő vásárlás.

II. A békéltető testület eljárását kezdeményező vagy tanácsért hozzák forduló fogyasztók gyakori panasza használtautó-vásárlása esetén, hogy a megtekintés után megvásárolt gépkocsi rövid időn belül – akár néhány kilométer megtétele vagy néhány nap eltelte után – meghibásodott, de az eladó elhárította a panaszt azzal, hogy használt autót vett megtekintett kipróbált állapotban.

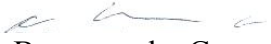
A Kúria álláspontja szerint a megtekintett állapotban történő vétel esetében az ún. nyílt hibák, tehát az egyszerű észleléssel megállapítható hibák tartoznak ebbe a körbe. Használt dolog vétele esetében azok a hibák, amelyeket a vevőnek a felek eltérő megállapodása, illetve az eladó eltérő tájékoztatása hiányában a dolog életkorára és használati fokára tekintettel a szerződéskötéskor számításba kellett vennie. A szavatossági igény érvényesítéséhez szükséges tényeket a jogosult számos esetben a hibajelenség észlelésekor maradéktalanul – további vizsgálódás nélkül is - megismeri. Más esetekben viszont ehhez az is szükséges, hogy szakember bevonásával vizsgálja meg azt, hogy az adott hibajelenséget mi idézte elő, és így megállapítsa a hiba terjedelmét, jelentőségét és következményeit. Ezért fontos a használt gépkocsi állapotának megfelelő felmérése, azoknak a hibáknak a pontos meghatározása amelyeket a vevő megismert illetve elismert.

III. A szavatossági reklamáció intézése során a vásárlók sok esetben az autó ellenében annak vételárát szeretnék visszakapni, esetenként a járulékos költségeket is.

Azonban a szavatossági jogok érvényesítésének sorrendje törvény által meghatározott. A vásárló hibás teljesítés esetén ötféle szavatossági jogot érvényesíthet: kijavítást, illetőleg kicserélést kérhet, a kijavítási költség megfizetését követelheti, vagy árleszállítást igényelhet, illetve elállhat a szerződéstől. A szavatossági jogok közül a vásárló többnyire a hibás teljesítés természetbeni orvoslását jelentő kijavításra tarthat igényt (ún. első lépcsőbe tartozó jog), mert a kicserélés ugyanolyan terméket jelent, ami használt gépkocsi esetén szinte lehetetlen. Ha a választott szavatossági igény teljesítése lehetetlen, vagy ha a kötelezett a kijavítást, illetve a kicserélést nem vállalta, vagy e kötelezettségének a dolog tulajdonságaira és a jogosult által elvárható rendeltetésére figyelemmel megfelelő határidőn belül, a jogosultnak okozott jelentős kényelmetlenség nélkül nem tud eleget tenni a fogyasztó választhat, a kijavítási költség megfizetését követelheti, vagy árleszállítást igényelhet, illetve elállhat a szerződéstől.

A más vállalkozásnak kifizetett javítási költség megfizetését pedig a vásárló akkor kérheti, ha az eladó az autó kijavítását megfelelő határidőre nem vállalja, vagy nem végzi el.

Budapest, 2018. október 16.

Dr. Baranovszky György
elnök
Budapesti Békéltető Testület